

DEN REGIONALA FÖRDELNINGEN AV ANSLAG

En central avsikt med resultatstyrningen har varit att förbättra anknytningen mellan de funktionella målsättningarna och anslagen samt att uppgifterna om verksamhetens effekter och produktivitet skall knytas närmare till hur anslagen inriktas. Vid revisionen klarlades hur dessa målsättningar har förverkligats i den statliga regionalförvaltningens resultatstyrnings- och finansieringssystem.

Som föremål för revisionen valdes ett antal till regionalförvaltningen riktade reservations- och investeringsutgifter, i fråga om vilka svar söktes på följande frågor: (1) Hur förhåller sig anslagens dimensionering till målsättningar och servicebehov? (2) Hurdana finansieringsmodeller utnyttjas i fördelningen av anslaget? (3) I vilken utsträckning baserar sig anslagens dimensionering på analys av verksamhetens resultat? (4) Är de förfaringssätt som tillämpas vid anslagsfördelningen ändamålsenliga?

Vid revisionen konstaterades att många problem gäller enskilda anslag, men även gemensamma drag påträffades. I fråga om de flesta anslag var problemet avsaknaden av klara och genomskinliga fördelningskriterier. Många regionala myndigheter hade ingen uppfattning om hur de erhållna anslagsandelarna hade blivit bestämda. Inte heller ministerierna kunde alltid klart påvisa, på vilken grund anslagsandelarna hade fördelats enligt region.

Ett annat allmänt problem var att det inte fanns något klart och konsekvent förhållande mellan de angivna fördelningsgrunderna och den faktiska anslagsfördelningen: de av ministerierna angivna fördelningsgrunderna svarade inte nödvändigtvis mot den faktiska regionala fördelningen av anslaget. Ännu vanligare var det att anslagets anknytning till resultatstyrningen och -målsättningarna var svag. I vissa fall fanns en sådan anknytning inte alls. Revisionsverket har därför ansett, att ministerierna borde klargöra anslagens anknytning till resultatmålen samt fästa större uppmärksamhet än för närvarande vid att inhämta uppföljande data om anslagens ändamålsenliga fördelning och deras effekter.

Till de vanligaste problemen i fördelningsprocessen hörde att fördelningsprocessen var arbetsdryg, illa anpassad till resultatstyrningssystemet och att tidtabellerna orsakade problem. Detta försvårade ett effektivt och ändamålsenligt utnyttjande av anslaget.

Trots att många problem som yppade sig vid revisionen gällde enskilda anslag, förekom å andra sidan även med respektive ministerium förknippade särdrag.

Den fördelningsmodell som arbetsministeriet använde vid fördelningen av anslaget för sysselsättningsstöd var i många avseenden den mest utvecklade: som finansieringsmodell för regionalförvaltningen uppfyller den alla centrala formella krav på ett gott resultatstyrningssystem. Ett problem med denna modell var emellertid, att den inte har förmått inrikta anslaget dit, där det

hade kunnat utnyttjas mest effektivt. Till följd av detta har i vissa regioner anslag i betydande mängd förblivit outnyttjade, medan åter andra regioner har haft behov av ytterligare finansiering.

Problemen med den regionala inriktningen av de anslag som var föremål för revision på miljöministeriets förvaltningsområde var av helt annat slag. Fördelningsgrunderna var oklara både för de regionala miljöcentralerna och för ministeriet självt. Detta yppade sig bl.a. så, att anslagens faktiska fördelning kunde avvika väsentligt från de av ministeriet angivna grunderna. Revisionsverket har därför ansett det vara viktigt, att anslagens fördelningsgrunder klargörs. För anslagens regionala kvotering borde uppgöras en genomskinlig fördelningsmodell, som beaktar regionernas olika verksamhetsomgivningar och behov.

På undervisningsministeriets förvaltningsområde var föremål för revisionen bidragen för inrättande av idrottsanläggningar samt anslaget för utvecklande av verkstäder för unga. I fråga om vardera anslaget tillämpade undervisningsministeriet tämligen klara fördelningsmodeller, på basis av vilka regionernas anslagsandelar hade fastställts. Anslagets fördelning var genomskinlig och fördelningsgrunderna var i regel synnerligen väl kända hos länsstyrelserna. I fråga om bägge anslagen hade också uppställts resultatmål. Dessa hade visserligen inte samband med anslagens dimensionering.

På jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde var föremål för revisionen både till TE-centralerna och till de regionala miljöcentralerna beviljade anslag. De till dem anslutna problemen var mycket varierande. De största problemen anknöt till anslaget för utvecklande av fiskerinäringen, av vilket en stor del går till fiskeområdena. Att anslaget för främjande av fiskerinäringen splittras på talrika fiskeområden har försvårat en effektiv användning av anslaget. Den på antalet fiskeområden baserade fördelningen av anslagen har också varit ägnad att förhåla reduceringen av antalet fiskeområden: landskap som medvetet eftersträvat stora enhetliga fiskeområden och ett litet antal, har relativt sett förlorat i anslagsfördelningen. Revisionsverket har ansett det vara viktigt att finansieringen av fiskeområdenas verksamhet görs mera behovsprövad. TE-centralerna borde även kunna fastställa resultatmål för hur fiskeområdena använder anslaget.

På handels- och industriministeriets förvaltningsområde var föremål för revisionen anslaget för stöd till företagens investerings- och utvecklingsprojekt. Det kunde konstateras att processen vid fördelning av stödfullmakter i huvudsak fungerade, vad gällde fördelningsgrunder och förfaringssätt. Det från momentet utdelade rent nationella företagsstödet har i de flesta regioner synnerligen liten betydelse. Störst är dess betydelse i Nyland, Birkaland och Egentliga Finland. Av momentets anslag har emellertid t.ex. år 2002 kvoterats 15 % för östra och norra Finland. För dessa regioner, som erhåller mycket stöd från den europeiska regionala utvecklingsfonden, är det nationella stödet av ringa betydelse. Mätt med antalet ansökningar hade många områden utanför EU:s målområden haft ett klart större behov av företagsstöd.